

INKLUSIONmidt

Inklusion for særligt udsatte unge
via uddannelse 2018-2020

Indhold

Resumé	3
Baggrund og rationale	4
Forprojektgruppens medlemmer	4
Udfordringer	5
Formål, mål og målgruppe	10
Formål	10
Mål	10
Målgrupper	10
Beskrivelse af programmet	13
Overordnede principper for indsatsen	14
Aktiviteter	14
Aktiviteter vedrørende det offentlige system	14
Aktiviteter målrettet de særligt udfordrede unge	15
Organisering af indsatsen	15
Effekt	16
Krav til operatør	16
Budget og finansiering	17
Proces og tidsplan	17
Bilag 1	18
Sammenhæng og samspil med det ordinære uddannelsessystem	18
Bilag 2	20
Principper for frivillighed	20
Bilag 3	21
Sammenhæng til socialfondsprogrammet	21

Resumé

Inklusion for særligt udsatte unge via uddannelse skal bidrage til, at så mange unge som muligt rekrutteres, fastholdes i og gennemfører en ungdomsuddannelse. Denne indsats skal understøtte de unge, som på grund af særlige omstændigheder har vanskeligt ved at gennemføre en ungdomsuddannelse, og som følge deraf ofte vil få et liv med lav arbejdsmarkedsdeltagelse og lav livsindkomst.

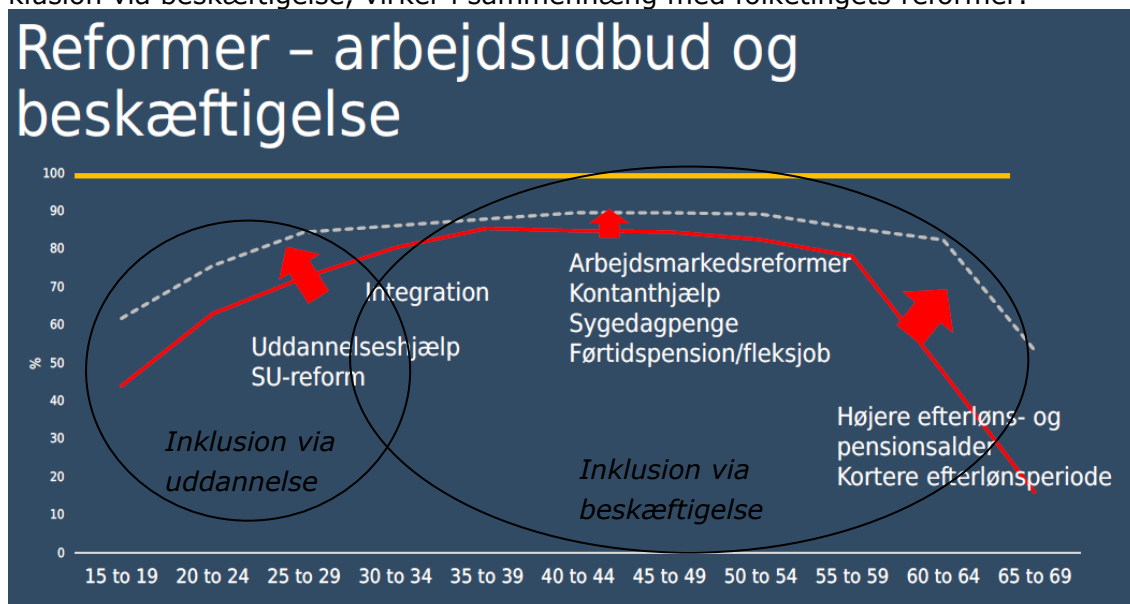
Vækstforum har i Vækstplan 2016-2020 besluttet at igangsætte et inklusionsprogram for inklusion af udsatte borgere via uddannelse eller beskæftigelse. Dette projektforslag omhandler alene inklusion via uddannelse, da vækstforum tidligere har iværksat et program for inklusion via beskæftigelse, *Rummelig imidt*.

Programmet indeholder aktiviteter, der skal bidrage til at flere optages på og gennemfører en ungdomsuddannelse med det overordnede formål at øge det generelle arbejdsudbud og kvalifikationsniveau i arbejdsstyrken. Aktiviteterne i programmet er dels aktiviteter, som skal styrke samarbejdet på tværs af institutioner, og dels aktiviteter som skal styrke unge med særlige udfordringer. Gennemgående for aktiviteterne er dog, at de skal gennemføres i samarbejde med eller med inddragelse af civilsamfundet, NGO'er eller frivillige foreninger.

Vækstforums indsats skal være supplerende i forhold til den ordinære indsats for målgruppen Bilag 1.

Folketinget har de seneste år gennemført flere reformer med det formål at øge arbejdsstyrken og flytte folk fra offentlig forsørgelse til selvforsørgelse.

Figur 1 viser hvor vækstforums to inklusionsindsatser, inklusion via uddannelse og inklusion via beskæftigelse, virker i sammenhæng med folketingets reformer.

Figur 1. Kilde: Torben M. Andersen, 2017.

Baggrund og rationale

Vækstforum har i sin vækst- og udviklingsstrategi (2015 - 2025) sat mål for udvikling af arbejdsstyrken både kvalitativt og kvantitativt. Denne indsats skal bidrage til at: 1) flere unge gennemfører en ungdomsuddannelse, svarende til 90 % målsætningen, og 2) de unge, der er i risiko for aldrig at få en fast tilknytning til arbejdsmarkedet, inkluderes via anden form for uddannelse, svarende til 10 % af målgruppen. Dermed skal flere unge opnå kompetencer til en fremtid på arbejdsmarkedet.

Vækstforum besluttede derfor i december 2016 at nedsætte en forprojektgruppe, som skulle udarbejde et forslag til en indsats, der skal bidrage til inklusion af unge med særlige udfordringer via uddannelse. Målet er, at de unge inkluderes eller fastholdes i ungdomsuddannelse således, at deres muligheder på arbejdsmarkedet forbedres. Forprojektgruppen skulle dels indkredse målgruppen for en indsats, dels beskrive, hvilke aktiviteter, der skal sættes i værk og endelig komme med et bud på organisering af indsatsen.

Dette notat præsenterer forprojektgruppens forslag til Vækstforum.

Forprojektgruppens medlemmer

Forprojektgruppen blev sammensat af tre repræsentanter for kommunerne, som skal repræsentere målgruppen bredt i den kommunale organisering: f.eks. UU, jobcenter og socialforvaltning, fire repræsentanter for uddannelsesinstitutioner: produktionsskole, kombineret ungdomsuddannelse, VUC og erhvervsuddannelserne, en repræsentant for Arbejdsmarkedskontor Midt-Nord, en repræsentant for Region Midtjylland, en repræsentant for de unge med særlige udfordringer, evt. en repræsentant fra "En af os" samt arbejdsmarkeds parter (DI, FOA).

Medlemmerne var følgende:

- Anita Wulff Frichot, Skanderborg Hørning Produktionsskole
- Else Ravn Rasmussen, Randers Social og Sundhedsskolen
- Henrik Lodberg, Region Midtjylland
- John Fischer/Bjørn Kirkegaard, Produktionsskolen Nordvestjylland
- Kim Sandal, Holstebro kommune
- Kirsten Skov Bertelsen, Uddannelsescenter Holstebro
- Lise Jørgensen, FOA
- Lotte Kruse, UU-Djursland
- Mads Hauge, VUC Aarhus
- Mogens Jensen/Thomas Nielsen, Arbejdsmarkedskontor Midt-Nord
- Pia Hermanstad/Marlene Pedersen, Hedensted kommune
- Pia Ulrich-Hansen, Uddannelseshjælp, Silkeborg
- Sara Agerbo, EN AF OS

Både DI og DA blev inviteret til at deltage i arbejdsgruppen, men ingen af de to organisationer kunne finde en repræsentant.

Sekretariat: Maria Skov Pedersen og Karen Elsgaard.

Udfordringer

Vækstforum beskriver i vækst- og udviklingsstrategien (2015 – 2025) behovet for at sikre en tilstrækkelig og velkvalificeret arbejdsstyrke, hvilket er udgangspunktet for dette projektforslag.

Det er vigtigt at holde fast i, at langt de fleste unge trives og enten er i gang med eller har afsluttet en ungdomsuddannelse, når de er 23 år. Dog er 16 % af en ungdomsårgang hverken i gang med, eller har gennemført en ungdomsuddannelse på dette tidspunkt. Det er netop disse unge, som senere i livet kan få det svært på arbejdsmarkedet men også socialt. Det er karakteristisk for disse unge, at de har en sårbarhed, der peger bagud, idet de ofte kommer fra en udsat baggrund. Kvalitative studier indikerer, at de unge selv oplever denne udsathed, fx i form af en problemfyldt opvækst, følelse af fiasko og manglende evne til at leve op til skolens krav. Som følge deraf har de dårlige skoleerfaringer, fx lav trivsel, manglende tillid til egne evner og til skole-/uddannelsessystemet, store sociale udfordringer og faglige efterslæb (Chantal Pohl Nielsen, Forskningsleder og seniorforsker, SFI).

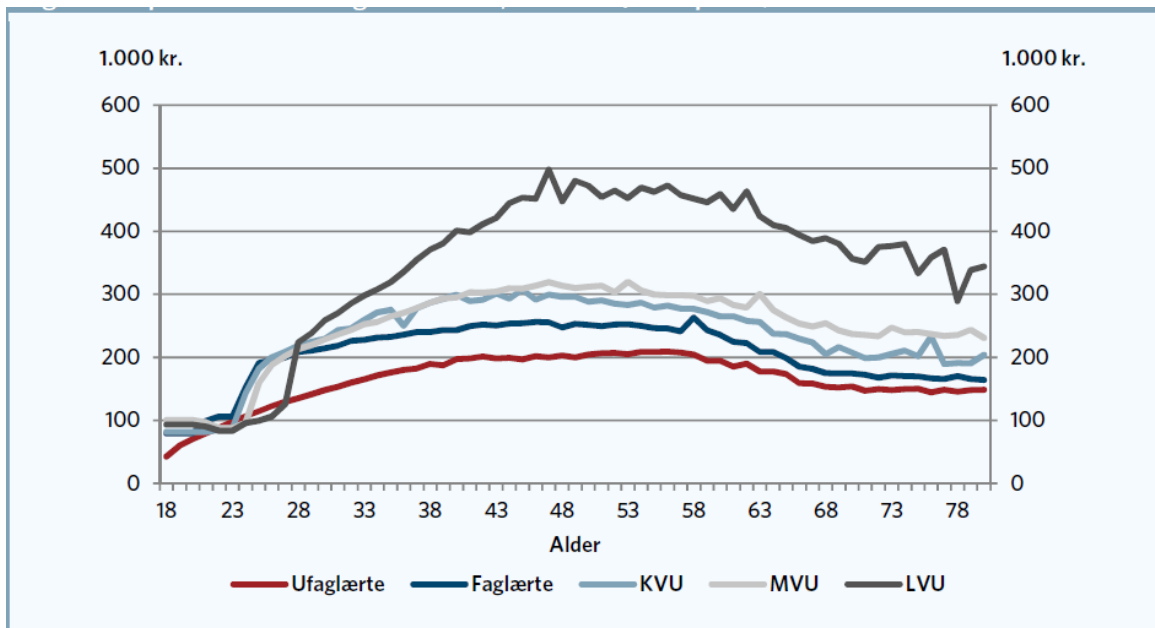
Kendetegn for unge uden uddannelse er:

- Dårligere selvvurderet helbred
- Dårligere trivsel (ensomhed, depressive symptomer, få tætte relationer, selvmordsforsøg)
- Flere med diagnosticeret psykisk sygdom udviser i højere grad risikoadfærd (hash, stoffer, kriminalitet)
- Oftere selv udsat for krænkelser (overfald, voldtægt, trusler) (SFI, 2017).

Dette stemmer overens med det mønster, der ses inden for kontanthjælpssystemet: næsten 2/3 af alle uddannelses- og kontanthjælpsmodtagere under 30 år har mindst én forælder, der også har modtaget kontanthjælp inden for de seneste 25 år. Det viser tal fra Beskæftigelsesministeriet i et svar til Folketingets Beskæftigelsesudvalg (BM, januar 2017).

For at sikre arbejdsstyrken på længere sigt er det vigtigt at sikre, at så mange unge som muligt gennemfører en kompetencegivende uddannelse, da deres deltagelse på arbejdsmarkedet derved stiger væsentligt. Ligeledes betyder dette for de enkelte unge, at deres livsindkomst stiger (Se: Figur 2), og at de får bedre livskvalitet med større frihed til at træffe egne valg i livet.

Disponibel indkomst gennem livet, 18-80 år (2013-priser)

Anm: Figuren viser den disponible livsindkomst i 2013-priser gennem livet beregnet i AE's livsindkomstmodel på baggrund af indkomstdata fra 2011. Den disponible livsindkomst er summen af erhvervsindkomst, overførselsindkomst og kapitalindkomst fratrukket skatter.
Kilde: AE på baggrund af Danmarks Statistiks registerdata (2011) og beregninger i STATA.

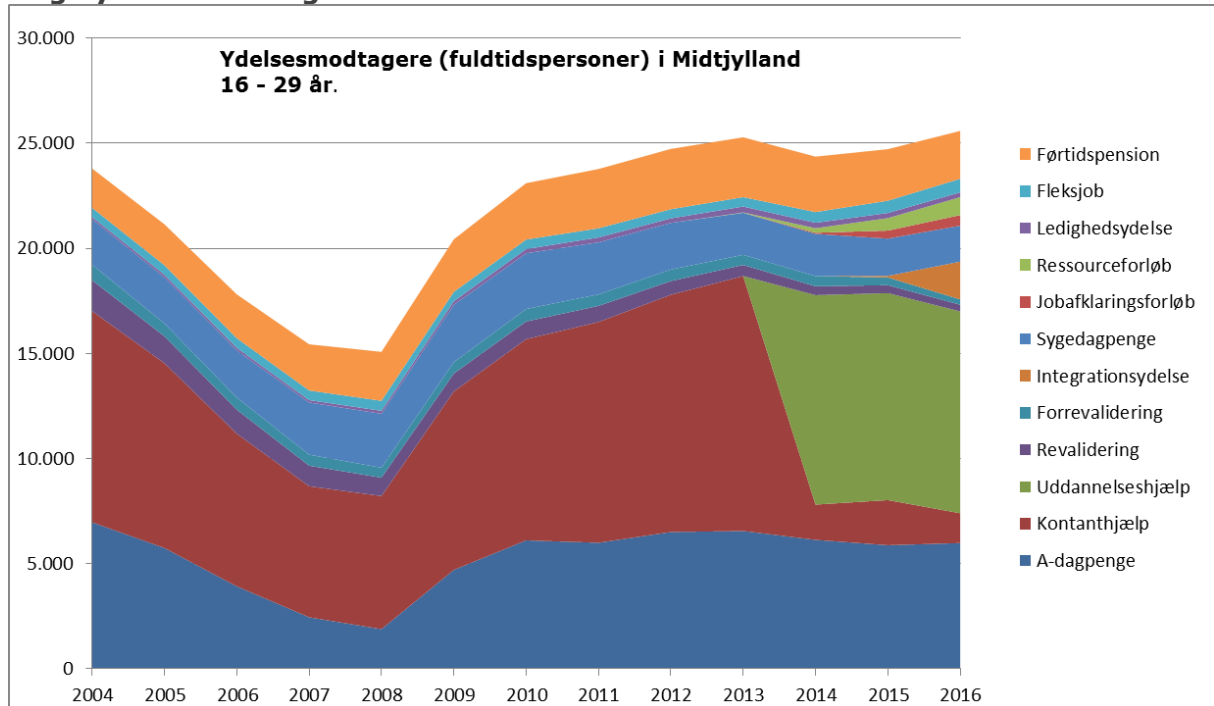
Figur 2.

Arbejderbevægelsens Erhvervsråd (marts 2016) forventer, at der er risiko for, at Danmark kommer til at mangle omkring 70.000 personer med en erhvervsfaglig uddannelse, 25.000 personer med en kort videregående uddannelse og 40.000 personer med en mellemlang videregående uddannelse i 2025.

Samtidig forventes der at være et overskud af personer **uden** en kompetencegivende uddannelse på 110.000. En løsning på ovenstående kompetenceudfordring er, at øge andelen af unge som får en ungdomsuddannelse. Dette kan gøres gennem inklusion af unge via uddannelse.

I Region Midtjylland var der 25.097 unge i alderen 16–29 år på overførselsindkomst (marts 2017) (eksklusiv unge på SU eller barsel), svarende til 10 % af befolkningen i den aldersgruppe, heraf er der 9.300, der modtager uddannelseshjælp, som den største kategori af overførselsindkomstgrupper i målgruppen for indsatsen. Dette fremgår af nedenstående figur 3.

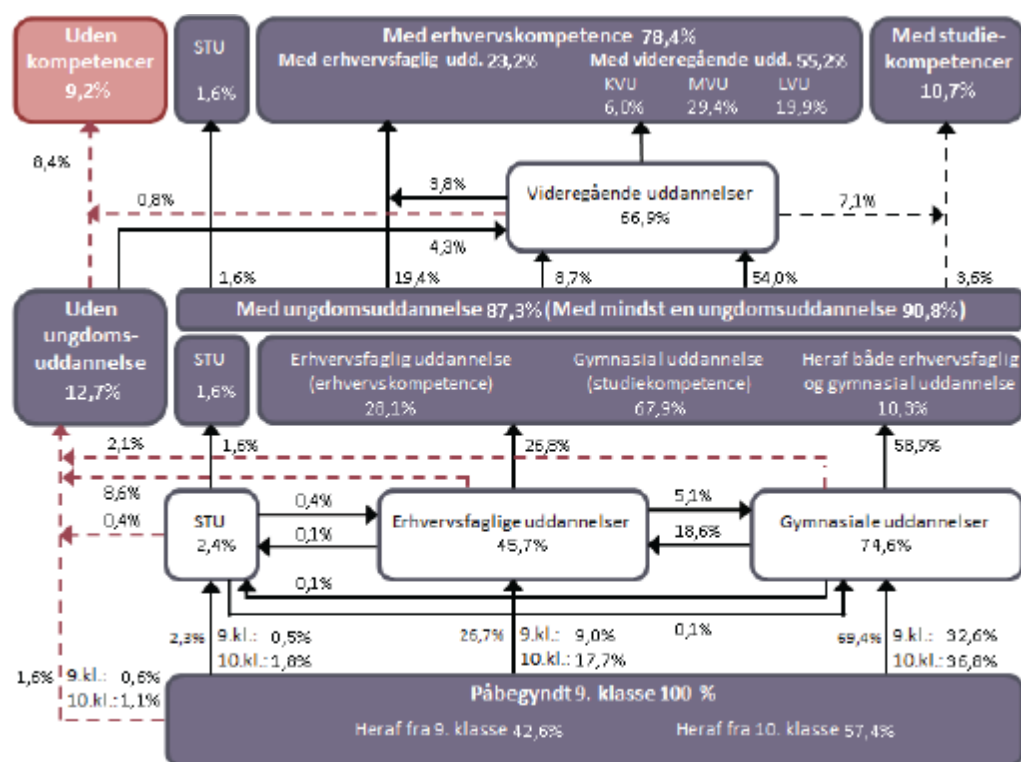
Unge ydelsesmodtagere.

Figur 3.

Vækstforum vil understøtte, at særligt udsatte unge får bedre mulighed for at gennemføre en uddannelse, hvilket på sigt vil give dem større arbejdsmarkedstilknytning, større livsindkomst for den enkelte og dermed et større bidrag til samfundet generelt. Det vil i projektperioden ikke være muligt at følge de unges langsigtede tilknytning til arbejdsmarkedet, men alene deres optagelse, fastholdelse og gennemførsel på en ungdomsuddannelse. I dag kommer ca. 20 % af en ungdomsårgang ind på arbejdsmarkedet uden erhvervsfaglige kompetencer. Langt størstedelen af en ungdomsårgang påbegynder en ungdomsuddannelse, men mange falder fra, inden de har afsluttet uddannelsen.

Figur 4 viser profilmodellen for Region Midtjylland 15 år efter 9. klasse for den årgang, der påbegyndte 9. klasse i 2015. Profilmodellen illustrerer det forventede frafald fra ungdomsuddannelsesniveauer, idet 98,4 % påbegynder en ungdomsuddannelse (inkl. STU), men kun 87,3 % gennemfører. Det fremgår af profilmodellen at: 12,7 % af årgangen ikke gennemfører en ungdomsuddannelse inden for 15 år, 9,2 % af årgangen forventes at stå helt uden kompetencer efter 15 år og 10,7 % af årgangen opnår ikke andet end en studiekompetencegivende uddannelse efter 15 år.

Figur 4: Profilmodel for Region Midtjylland årgang 2015, 15 år efter 9. klasse. Kilde: UVM

Andelen af personer, der er uden for arbejdsmarkedet har ikke ændret sig nævneværdigt siden 1950'erne, hvorimod andelen på offentligt forsørgelse er steget voldsomt. Årsagen er blandt andet, at der er sket et skift fra familieforsørgede til offentligt forsørgede blandt andet forårsaget af: kvindernes indtog på arbejdsmarkedet og udbygningen af det danske velfærdssystem.

Det er en stor og vanskelig opgave at nedbringe antallet af personer uden for arbejdsmarkedet – det gælder både de unge og de mere voksne. Det er dog en nødvendighed, hvis kompetenceudfordringen og den samfundsøkonomiske udfordring med mange på offentlig forsørgelse skal imødekommes. Derudover bidrager løsningen af denne opgave til en positiv udvikling for det enkelte menneske, der bliver en del af et uddannelses- og arbejdsfællesskab.

Selv om en indsats for de allersvageste på arbejdsmarkedet umiddelbart er omkostningskrævende, er det en god samfundsøkonomisk investering på sigt. Det samme vil gælde for denne inklusionsindsats for særligt udsatte unge. Flere undersøgelser viser, at indsatser for de allersvageste i samfundet kan betale sig økonomisk¹, idet trykket på forskellige velfærdsydelser, som f.eks. indlæggelser, medicin og anden offentlig hjælp

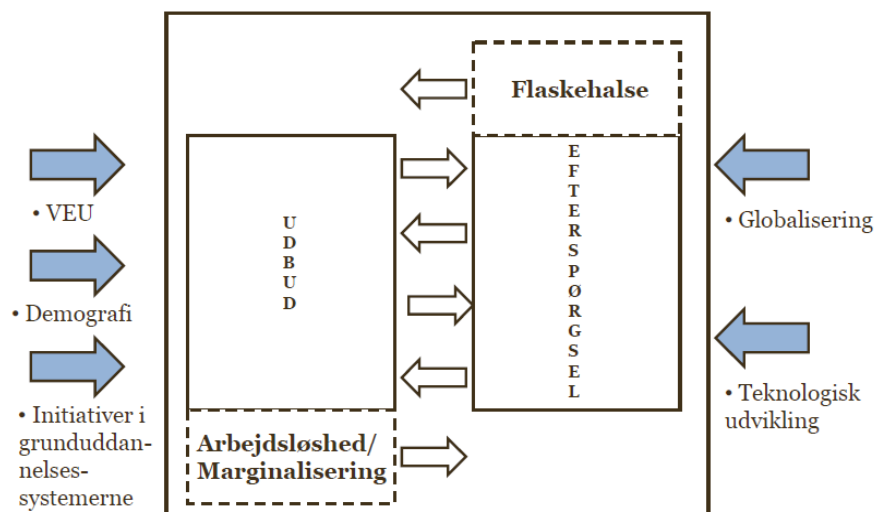
¹ KORÅ, Jacob Nielsen Arendt, Samfundsøkonomiske analyser af 2015.

falder, når en borger kommer i arbejde, også selv om det kun er få timer pr. uge. Dertil kommer, at en borger i job bidrager positivt til produktiviteten og balancen på arbejdsmarkedet, idet de øger arbejdskraftudbuddet og tilfører kompetencer til arbejdsstyrken.

Den danske arbejdsstyrke er under pres, idet store omstillinger på arbejdsmarkedet, industri 4.0, robotteknologi og globalisering i mange brancher medfører ændrede krav til arbejdsstyrkens kompetencer, evne til omstilling og fleksibilitet. Netop evnen til omstilling og fleksibilitet kræver et vist fagligt overskud og vil for mange i målgruppen i denne indsats være særlig udfordrende. Som det fremgik af AE's analyse, vil der i fremtiden være et stort overskud af personer uden en kompetencegivende uddannelse, samtidig øger den teknologiske udvikling presset på arbejdsstyrkens omstillingsparathed. Det er ikke blot lettere at finde en plads på arbejdsmarkedet, med en erhvervskompetencegivende uddannelse, det er også lettere at tilegne sig ny viden og omstille sig efter arbejdsmarkedets fremtidige behov.

Hvis man er kommet ind på arbejdsmarkedet efter ét eller flere mislykkede skoleforløb, vil det senere i livet være svært at indgå i uddannelsesforløb, da motivationen langt fra er til stede. Man vil derfor have en større risiko for igen at blive ekskluderet. Derfor er uddannelse ikke blot vigtigt i forhold til at finde en vej ind på arbejdsmarkedet, men også i høj grad vigtigt for at fastholde sin plads på arbejdsmarkedet, og minimere risiko for marginalisering.

På et velfungerende arbejdsmarked skal der være balance mellem udbud og efterspørgsel efter arbejdskraft og kompetencer. Det er forsøgt illustreret i figur 5.

Figur 5. Kompetencebalancen, Villy Hovard.

Figuren viser den ubalance, der kan være mellem hhv. udbud af og efterspørgsel efter kompetencer. Manglende kompetencer hos arbejdsstyrken kan føre til marginalisering

af mennesker uden de rette kompetencer samtidig med flaskehalse, dvs. jobåbninger, som ikke kan besættes pga. mangel på kompetencer. Figuren viser også hvilke faktorer, der kan påvirke henholdsvis udbuddet af og efterspørgslen efter arbejdskraft, hvor fx ændringer i grunduddannelsessystemerne tager længere tid at implementere og er mere langsigtede, så kan VEU (voksen- og efteruddannelse) systemet reagere hurtigere på registrerede behov. De unge, som er i målgruppen for denne indsats, er i risiko for at blive marginaliseret på arbejdsmarkedet.

Formål, mål og målgruppe

Vækstforum har bedt om et forslag til program for en inklusionsindsats for unge med særlige udfordringer via uddannelse, som derfor beskrives her:

Formål

Inklusionsprogrammet har både uddannelses- og arbejdsmarkedspolitiske gevinster. På kort sigt skal indsatsen øge optaget på ungdomsuddannelserne. På længere sigt skal den andel af elever på ungdomsuddannelserne, der gennemfører en uddannelse øges. På langt sigt skal deres beskæftigelsesgrad øges, og deres livsindkomst forbedres.

Indsatsen i dette program skal ses som supplerende til inklusionsindsatsen med fokus på inklusion via beskæftigelse. Samlet set, skal de to indsatser nedbringe andelen af borgere på kanten af arbejdsmarkedet.

Mål

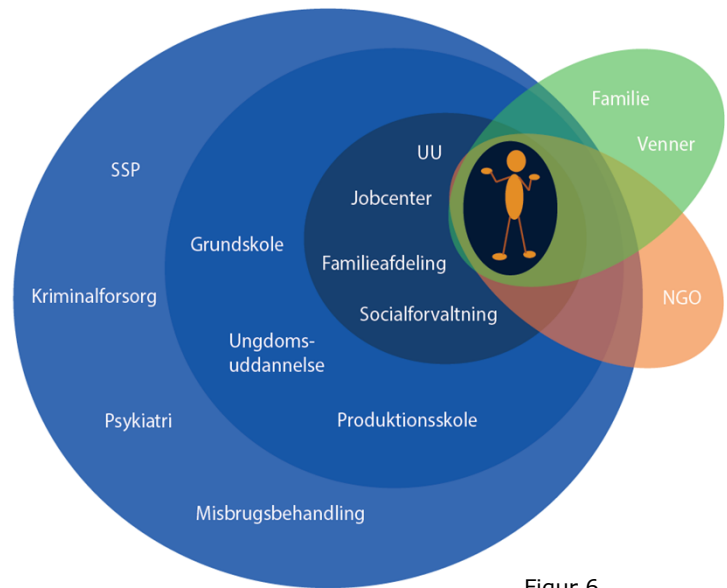
Dette program skal bidrage til, at unge med særlige udfordringer inkluderes via uddannelse, og derved forbedre deres muligheder for at gennemføre en ungdomsuddannelse og siden deres deltagelse på arbejdsmarkedet.

Målgrupper

Unge med særlige udfordringer er en meget differentieret gruppe unge, idet deres udfordringer kan dække alt fra kognitive udfordringer, fysiske handicap, psykiske udfordringer med eller uden diagnose til sociale problemer, misbrug, mistrivsel m.m.

Forprojektgruppen har ud fra deres erfaringer med unge besluttet, at unge med særlige udfordringer i dette projekt skal forstås bredt. Det er afgørende for deltagelse i projektet, at de unge har personlige, sociale eller faglige udfordringer, som for dem er afgørende for deres trivsel og motivation til at begynde og fastholde et uddannelsesforløb. Dvs, det kan være unge, som gennem hele deres skolegang har været udfordret, men det kan også være unge, som på et tidspunkt i deres uddannelsesforløb bliver ramt af pludselige udfordringer som fx angst, depression, ændringer i familiesituationen eller andet.

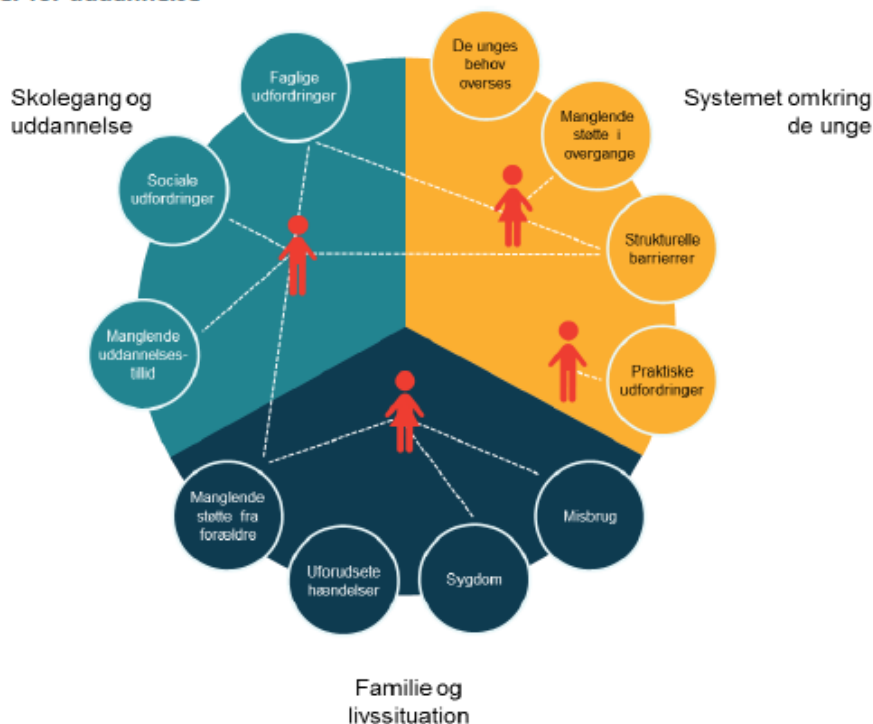
Den unge kan have mange kontaktpersoner at forholde sig til se: Figur 6. De kan have kontakter i kommunen inden for UU, familieafdelingen, socialforvaltningen og jobcentret. Derudover har nogle af disse unge kontakter til psykiatrien, kriminalforsorgen, SSP, misbrugsbehandling samt forskellige grundskoler, produktionsskoler og ungdomsuddannelser. Kontakter som hver især har forskellige roller i forhold til den enkelte unge, men som den unge skal kunne håndtere, overskue og forholde sig til. Der er et stort overlap mellem målgruppen for denne indsats og målgruppen for de forberedende tilbud. Målgruppen for denne indsats er dog bredere både i alder og fagligt niveau. I denne indsats er en ung, fagligt dygtig elev, som af en eller anden grund mistrives også en del af målgruppen.

Figur 6

Figur 6 og 7 illustrerer på forskellig vis barrierer for uddannelse, som de unge i målgruppen kan opleve på tværs af systemerne, idet de italesætter de unges oplevede barrierer i henhold til skolegang og uddannelse, systemet omkring den unge, og familie, fritid og livssituation.

Barrierer for uddannelse

Figur 7. Kilde: EVA, Målgruppen for de forberedende tilbud, 2016.

Det er hovedsageligt kommunerne, der er ansvarlige for, at de unge påbegynder og gennemfører en ungdomsuddannelse. Tilbuddenes karakter og prioritering bestemmes lokalt inden for lovenes rammer, som er meget brede, se: Bilag 1. Det er derfor væsentligt, at denne inklusionsindsats er supplerende i forhold til, og bygger oven på den eksisterende kommunale indsats.

Forprojektgruppen er kommet frem til følgende målgrupper:

Offentlige uddannelses- og kommunale aktører Forberedende aktiviteter inden implementering af "forberedende grunduddannelse" (FGU) med henblik på, at kommunerne kan afprøve nogle af de strukturer, de skal opbygge med reform af de forberedende tilbud.

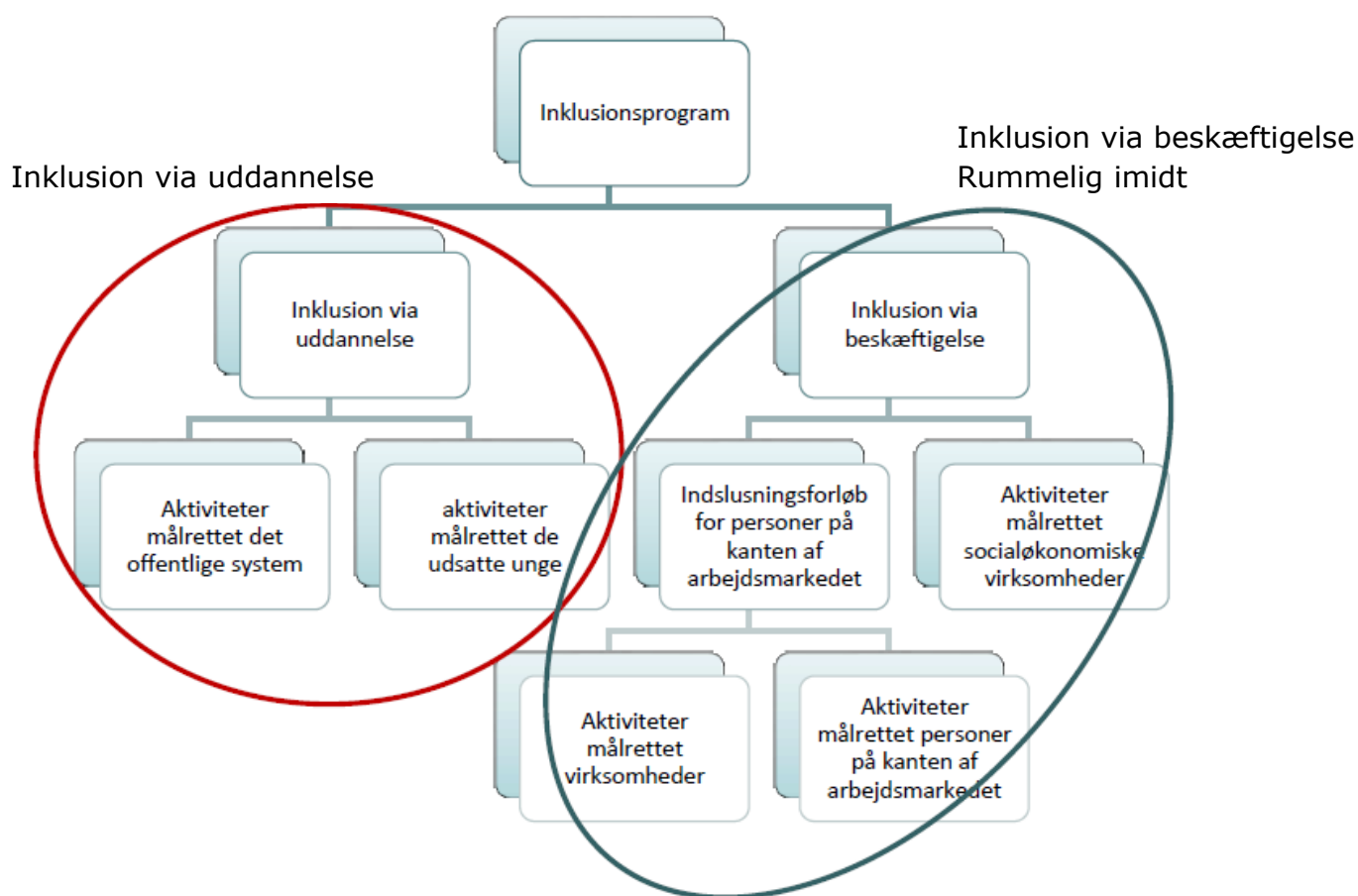
- Bedre koordinering og samarbejde mellem institutioner
- Lettere overgange mellem institutioner
- Én koordinerende kontaktperson for den enkelte unge

De unge (16 – 29 år)

- Unge i fare for at frafalde en igangværende uddannelse
- Uddannelses- og aktivitetsparate kontanthjælpsmodtagere
- Unge i afklaring til førtidspension/ressourceforløb
- Unge med sociale problemer f.eks. børn af misbrugere, vold i hjemmet ol.
- Unge med dårlige skoleerfaringer fra grundskolen
- Unge med psykiske udfordringer (over 70 pct. af årsagen til nye tilkendelser af førtidspension for unge under 30 år)
- Unge i ressourceforløb

Beskrivelse af programmet

Den samlede regionale inklusionsindsats er gengivet skematisk i figur 8, hvor aktiviteter vedrørende inklusion via beskæftigelse gennemføres i regi af Rummelig imidt - her markeret med grønt, mens dette program skal beskrive aktiviteter vedrørende inklusion via uddannelse – her markeret med rødt.

Figur 8.

Der er gennemført en del undersøgelser af hvilke aktiviteter, der har positiv effekt for forskellige målgrupper, men generelt kan det være vanskeligt at give entydige svar, da der kan være overlap mellem målgrupperne, ligesom nogle indsatser ikke er effektvurderet i forhold til særlige målgrupper. Samtidig kan det have afgørende betydning for effekten, dels hvor længe efter afslutning af en aktivitet, der bliver målt, og dels under hvilke konjunkturer tilbuddet er givet, da mange aktiviteters effekt er konjunkturafhængig. Den seneste beskæftigelsesreform har i høj grad fokus på, at borgerne skal knyttes sammen med virksomheder, idet denne indsats har en uomtvistelig effekt (KORRA, 2017). Derfor vil virksomhedskontakt også blive prioriteret i denne indsats.

Overordnede principper for indsatsen

Forprojektgruppen har defineret seks bærende principper, der i gennemførelse af aktiviteter, skal tages hensyn til:

- De unge skal være i centrum for eget liv,
- Indsatsen skal tilrettelægges med respekt for de unge og have fokus på muligheder frem for problemer/udfordringer, ligesom der i italesættelsen af indsatsen skal et positivt fokus herpå,

- Indsatsen skal tilrettelægges med inddragelse af frivillige, civilsamfundet og NGO'er,
- Det er vigtigt at have forventninger til de unge,
- De unge skal inkluderes i det ordinære system – der skal ikke gives støtte til etablering af parallelsystemer men til støttefunktioner, som kan hjælpe, inkludere og støtte de unge i det ordinære system,
- Vi skal lære af de gode eksempler.

Aktiviteter

Aktiviteterne er opdelt i to indsatsområder:

- Aktiviteter vedrørende det offentlige system
- Aktiviteter direkte målrettet de unges trivsel.

Nedenstående er ikke en udtømmende liste af aktiviteter, men blot eksempler på aktiviteter, der kan gennemføres under denne indsats.

Aktiviteter vedrørende det offentlige system

Eksempler på aktiviteter som iværksættes af det offentlige system, og som skal lette den unges vej og hverdag på vej mod og i gang med en ungdomsuddannelse:

- Forsøg med udplacering af kommunal medarbejder på relevante uddannelsesinstitutioner, så der bliver en tæt kontakt mellem den unge, institutionen og kommunen. Kontaktpersonen bliver den unges vej ind i kommunen, således at den unge ikke skal forholde sig til mange kommunale medarbejdere.
- Forsøg på partnerskabsaftaler og aktivt samarbejde eller lignende mellem forskellige uddannelsesinstitutioner og NGO'er, som skal lette den unges vej mellem institutionerne og give mulighed for at prøve flere uddannelser.
- Udvikling af nye brobygningsmodeller.
- Forsøg med mentorer på tværs af ungdomsuddannelsesinstitutioner, hvor den unge får tilknyttet en mentor, som følger den unge, også selvom den unge skifter uddannelse.
- Udvikling af en model, der muliggør kortere praktikperioder i forskellige lokale uddannelsesinstitutioner eller på virksomheder, som kan være med til at skabe afklaring og motivation hos den unge, så han/hun bliver i stand til at tænke sig selv ind i et uddannelsesforløb.

Aktiviteter målrettet de særligt udfordrede unge

Eksempler på aktiviteter målrettet de unge skal bidrage til inklusion i uddannelsesmiljøet og til generel trivsel, som gør de unge uddannelsesparate og afklarede:

- Forsøg med kombineret vejledning og virksomhedspraktik som motivation og drivkraft for inklusion eller fastholdelse i uddannelse – den unge skal møde og kunne identificere sig med rollemodeller på arbejdsmarkedet, og skal kunne

bruge disse rollemodeller og deres arbejdsfunktioner som motivation og drivkraft til selv at tage og holde gang i en ungdomsuddannelse. Rollemodellerne kan også fungere som mentor for den enkelte unge.

- Forsøg med at inddrage flere virksomheder i motivations- og afklaringsindsatsen for de unges karrierevalg. Den unge skal opleve, hvilke job og hvilke arbejdsopgaver en given ungdomsuddannelse kan føre til. Det kunne også tænkes, at en erhvervsleder blev mentor for en ung, og kunne inspirere den unges uddannelses- og karrierevalg.
- Forsøg med etablering af frivillige tilbud: På den unges præmisser kan der etableres forsøg med fx sorg-grupper, angst-grupper, ung til ung, erhvervsvejledning osv., der i opstartsfasen **kan** trække på professionel hjælp, men som på sigt skal blive selvkørende. Centralt i relationen mellem ung og frivillig er, at den frivillige evner at indgå i en ligeværdig relation på baggrund af en oprigtig interesse for det enkelte menneske.
- Forsøg med fx idræt eller kultur som samlende inkluderende aktivitet i skolemiljøet. Der kan gennemføres forsøg med fx gåture, cykelture, rundbold, kroket, drama og løb for særlig udvalgte elever. Det kan være tilbud kun til særligt udsatte, men det kan også være tilbud til både udsatte og ikke udsatte med det formål at øge inklusionen af de udsatte.
- Forsøg med fællesspisning som samlende inkluderende aktivitet. Dette kan fx være forsøg med madklubber, der kan evt. også være et element af kreativitet i disse forsøg. Andre eksempler: lave mad til andre i forbindelse med et arrangement, lære nye madvaner af hinanden, opdage nye madvarer, lave madpakker/måltider til den kommende uge osv.

Ved inddragelse af frivillighed skal der arbejdes med de frivilliges værdisæt og deres muligheder for personlig udvikling til gavn for både de unge og den frivillige. Der kan f.eks. arbejdes med "du bestemmer metoden".

Organisering af indsatsen

Det er et krav, at alle aktiviteter gennemføres som et samarbejde mellem flere parter, herunder mindst en uddannelsesinstitution og en NGO. Indsatsen skal ligeledes tilrettelægges under hensyntagen til de myndighedsopgaver, der allerede løses på området, så der sikres sammenhæng med den kommunale opgaveløsning.

Der er mange aktører og mange interessenter på området. Det er væsentligt for et effektivt resultat, at indsatsen er koordineret, så alle samarbejder om den enkelte unge, men også at alle relevante aktører inddrages i den enkelte indsats. Det vil derfor være hensigtsmæssigt, at indsatsen planlægges og udføres i partnerskaber, og at en operatør har erfaringer med at arbejde i partnerskaber herunder, at en operatør har erfaring i at samarbejde med en NGO-organisation.

Hvis der er kommuner, som deltager i *Jobbro*, der ønsker at indgå i nærværende indsats, skal der gøres overvejelser om, hvordan evt. overlap i målgrupper undgås. *Jobbro* er et nationalt, kontrolleret forsøg med overlap i målgruppen, som igangsættes af Styrelsen for Arbejdsmarked og Rekruttering (STAR) primo 2018.

Effekt

Den langsigtede effekt af inklusionsprogrammet er øget beskæftigelse, højne kvalifikationsniveau i arbejdsstyrken samt øge livsindkomsten for den enkelte. På kort sigt skal indsatsen sikre øget deltagelse og gennemførelse af ungdomsuddannelse eller FGU for målgruppen. Det vil i programperioden udelukkende være muligt at måle på optagelse på ungdomsuddannelse og FGU samt på gennemførelse heraf.

Dette opnås gennem:

- Bedre samarbejde mellem forskellige offentlige aktører, kommune og ungdomsuddannelser.
- Fokus på social og faglig trivsel for særligt udsatte elever på ungdomsuddannelserne.
- Støtteforanstaltninger, som de unge kan benytte sig af i form af samtaler, praktik, vejledning, mentorer og synlige karrieremuligheder med kobling til uddannelse.

- Flere fra målgruppen optages på ungdomsuddannelserne og FGU.
- Flere fra målgruppen gennemfører en ungdomsuddannelse eller FGU.

- Øget beskæftigelse.
- Virksomhederne får nemmere ved at rekruttere den ønskede arbejdskraft.
- Produktiviteten øges og konkurrenceevnen bedres.

Der er en række kritiske antagelser, som er afgørende for programmets succes:

- At de forskellige aktører er villige til at indgå i et samarbejde og lykkes hermed
- At det lykkes at finde de rette unge, og at disse unge vil indgå i programmet
- At de rette forsøg målrettes de unge, der kan have gavn af aktiviteterne.

Krav til operatør

Operatøren skal have stor berøringsflade og erfaring med interessenterne på hele indsatsområdet, dvs. både offentlige myndigheder, private og frivillige aktører, NGO'er, uddannelsesinstitutioner, virksomheder og arbejdsmarkedets parter. Operatøren skal have erfaring med at arbejde i partnerskaber og skal være uafhængig af myndighedsudøvelse på området.

En operatør kunne f.eks. være kommunale fællesskaber, en erhvervsskole, LO eller en frivillig organisation.

Budget og finansiering

Det samlede budget er på 20 mio. kr. og fordeles mellem programmets indsatsområder på følgende måde:

Tabel. Budget og finansiering.			
1.000 kr.	2018	2019	2020
<i>Budget</i>			
Systemsamarbejde	2.000	2.000	2.000
Aktiviteter direkte målrettet de unge	2.000	6.000	6.000
Budget i alt	4.000	8.000	8.000
<i>Finansiering</i>			
EU's Socialfond	-2.000	-4.000	-4.000
REM	-1.000	-2.500	-4.000
Uddannelsespuljen	-1.000	-1.500	
Finansiering i alt	-4.000	-8.000	-8.000
Total	0	0	0

Proces og tidsplan

Der annonceres efter en operatør, der skal gennemføre programmet i samarbejde med en række partnere i et partnerskab. Partnerskabet skal dække de relevante aktører både fagligt og geografisk.

Der udarbejdes en ansøgning til vækstforum for Region Midtjylland. Ansøgningsskema og skabelon til udarbejdelse af effektkæde kan findes på Region Midtjyllands hjemmeside.

Ansøger skal udover ansøgningsskemaet til vækstforum udfylde et elektronisk ansøgningsskema til EU's socialfond, som findes på www.Regionalt.dk.

Vækstforum behandler dette projektforslag på sit møde den 13. september 2017. Hvis vækstforum godkender forslaget, samt annonceringsmateriale, vil der blive inviteret til informationsmøde 1 uge efter, at annonceringsmaterialet er offentliggjort på www.rm.dk

Ansøgningsfristen er mandag den 2. oktober 2017 kl. 12.00.

Ansøgningen vil blive behandlet på vækstforums møde 13. november 2017, hvorefter ansøgerne vil blive orienteret.

Region Midtjylland indgår herefter en resultatkontrakt med den valgte operatør.

Bilag 1

Sammenhæng og samspil med det ordinære uddannelsessystem

I det ordinære system findes der en række tilbud til den gruppe af unge, der er inden for målgruppen. En del af disse tilbud forventes fremadrettet at indgå i den nye forberedende grunduddannelse (FGU), der skal politisk behandles efter sommerferien (se nedenstående). Derudover er der de ordinære ungdomsuddannelser (eud, eux, stx, hf, htx og hhx) og den særligt tilrettelagte ungdomsuddannelse (STU).

Projektaktiviteter

Målgruppen i projektet er unge op til 30 år og inkluderer også dem i uddannelse, der har behov for ekstra støtte/tilbud for at afhjælpe potentielle frafald fra igangværende uddannelse.

Aktiviteterne i projektet vil ligge ud over de ordinære tilbud i de enkelte kommuner.

Projektaktiviteterne er ikke rettet mod den gruppe, der falder ind under STU lovgivningen.

FGU

Den nye forberedende grunduddannelse samler seks eksisterende tilbud (se nedenstående) i tre spor.

FGU'en er målrettet de unge op til 25 år, der ikke har gennemført eller er i gang med en ungdomsuddannelse.

Tre spor – én ny forberedende uddannelse

FVU
AVU

FVU er i dag målrettet dem over 18 år
Uddannelsen henvender sig til alle over 18 år, der har behov for at opfriske et eller flere fag på grundskoleniveau.

KUU

For at begynde på kombineret ungdomsuddannelse skal en

UU-vejleder vurdere, at det er et uddannelsesstilbud, der passer til den unge. Uddannelsen har et begrænset antal pladser.

Den unge skal:

- være under 25 år
- have afsluttet 9. eller 10. klasse eller tilsvarende
- være motiveret for at tage en uddannelse
- må ikke have en anden ungdomsuddannelse i forvejen, dvs. en erhvervsuddannelse eller en gymnasial uddannelse.

OBU

Ordblindeundervisning

Produktionsskole

For at blive optaget skal man normalt have opfyldt sin undervisningspligt (det har man blandt andet efter 9. klasse) og være under 25 år. Man må endvidere ikke have afsluttet en ungdomsuddannelse. Desuden skal man klart mangle forudsætninger for at begynde på en ungdomsuddannelse. UU skal godkende ophold på produktionsskole

Egu

Forudsætning for optagelse, at man ikke er klar til at påbegynde en ordinær uddannelse.

Den unge skal:

- have gennemført de 9 års undervisningspligt (ikke nødvendigvis afgangsprøve)
- være afklaret om erhvervsvalg
- helst kunne møde til tiden og være stabil
- kunne arbejde 37 timer om ugen
- være indstillet på et 2-årigt uddannelsesforløb
- være under 30 år.

Bilag 2

Principper for frivillighed

For at sikre kvaliteten i forbindelse med inddragelse af frivillige i projektet, skal operatøren sikre, at følgende principper er kendte og overholdes af den frivillige samarbejdspartner. Dette skal sikre stabilitet, ensartethed og bedst mulig støtte, både for målgruppen og de frivillige i projektet.

Der skal stilles minimum én fastansat til rådighed, som skal fungere som frivillig-koordinator og projektleder for de frivillige. Denne person skal sikre, at de frivillige oplever tryghed og støtte i deres arbejde, samt at sikre implementering af ensartede metoder, samt en gennemgående procedure for indsatsen. Derudover skal den fastansatte stå for tilrettelæggelse af kompetenceudvikling, professionel systematisk sparring for de frivillige og have et overblik over forskellige relevante tilbud i lokalområdet. Den ansatte skal primært fungere som moderator, med særlig fokus på at understøtte de frivillige kræfter og de initiativer.

De frivillige skal tilbydes kompetenceudvikling inden for "Du bestemmer metoden" og kompetencehjulet. Disse metoder kan benyttes både individuelt og i grupper.

Det vil anses som en styrke, at de frivillige kommer af forskellige faglige og personlige baggrunde, og at aldersgruppen varierer. Dette giver mulighed for et dynamisk frivilligmiljø og styrker den mulige støtte til den unge. De frivillige skal tilbydes ekstern supervision, da dette har stor betydning for de frivilliges trivsel og deres mulighed for at udvikle sig i arbejdet.

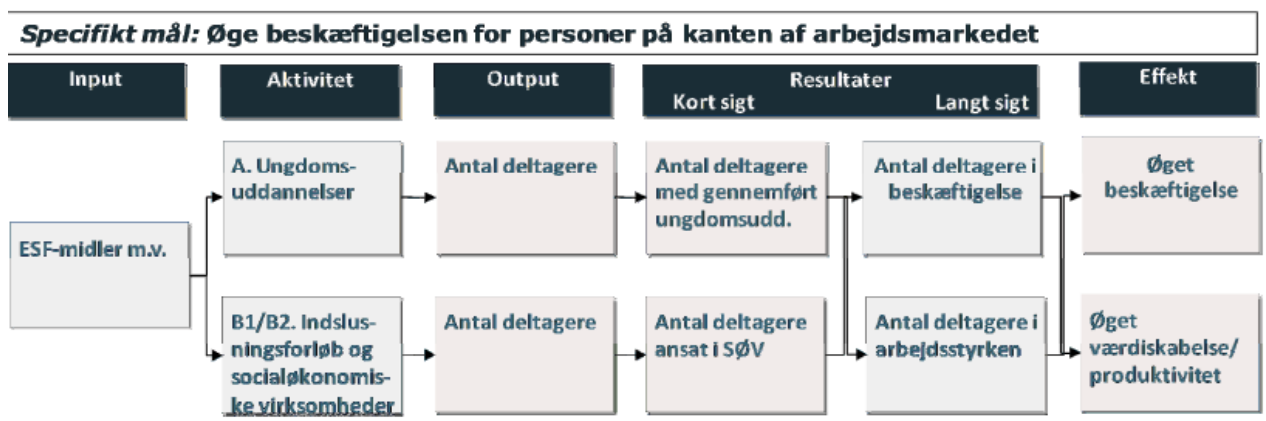
Bilag 3

Sammenhæng til socialfondsprogrammet

Det danske socialfondsprogram 2014-2020 åbner muligheden for at iværksætte aktiviteter med henblik på at øge beskæftigelsen for personer, der i dag er uden for eller på kanten af arbejdsmarkedet.

Midlerne fra Socialfonden skal anvendes til en additional indsats, der supplerer initiativerne i de nye reformer, samt eksisterende nationale, regionale og lokale initiativer. Aktiviteterne skal øge sandsynligheden for, at deltagerne får en ungdomsuddannelse og kommer i beskæftigelse.

De direkte resultater af aktiviteterne vil være, at flere unge med særlige udfordringer gennemfører en ungdomsuddannelse, og at personer med særlige udfordringer gennemfører indslusningsforløb i fx socialøkonomiske virksomheder med henblik på at forbedre deres muligheder for at opnå ordinær, udstøttet beskæftigelse (og ved at støtte socialøkonomiske virksomheder med beskæftigelsesfremmende formål).

Målgrupperne for indsatsen er indsnævret til at fokusere på personer med ingen eller svag tilknytning til arbejdsmarkedet samt uddannelsessøgende med særlige udfordringer.

Det er personer, der ikke kan opnå tilknytning til arbejdsmarkedet uden støttende indsatser:

- Fleksjobvisiterede med lille arbejdsevne, som fx kun kan arbejde få timer
- Førtidspensionister
- Personer i ressourceforløb
- Udsatte kontanthjælpsmodtagere, herunder unge og indvandrere, der er i risiko for at ende på førtidspension eller med meget svag tilknytning til arbejdsmarkedet, samt nyankomne flygtninge med særlige udfordringer, som fx traumer
- Øvrige udsatte personer langt fra arbejdsmarkedet, f.eks. personer der har opbrugt retten til dagpenge.

Under indsatsområdet "Ungdomsuddannelse for unge med særlige udfordringer" kan der **endvidere** indgå uddannelsessøgende i ungdomsuddannelser med særlige udfordringer (eks. handicap, psykiske problemer, sygdom, sprogveskkeligheder eller personlig relaterede problemer), som sætter begrænsninger for deres muligheder for at gennemføre en ungdomsuddannelse.

Der er to mulige indsatsområder:

- a. Ungdomsuddannelse for unge med særlige udfordringer
- b. Indslusningsforløb og socialøkonomiske virksomheder (som er anvendt i et andet program).

Under indsatsområde a. er formålet, at særligt udsatte unge kan gennemføre en ungdomsuddannelse. Følgende indsatser kan støttes:

- Vejledning og uddannelse af særligt udsatte unge, der falder fra eller ikke kommer i gang med en ungdomsuddannelse
- Særlig tilrettelagte ungdomsuddannelsesforløb for deltagere inden for prioritetsaksens målgruppe
- Aktiviteter med henblik på at styrke fastholdelsen af deltagere fra målgruppen i det ordinære ungdomsuddannelsessystem

Aktiviteterne skal gennemføres som et samarbejde mellem flere parter, og mindst en uddannelsesinstitution skal deltage.

Støtten fra socialfonden kan maksimalt udgøre 50 pct. mens de øvrige midler skal findes nationalt. Derudover skal aktørerne sikre, at midlerne ikke skaber konkurrenceforvridning på et privat marked.